

ZUPANČIČEV ROKOPIS CELEJANSKIH SPOMENIKOV IZ LETA 1812

VERA KOLŠEK

Pokrajinski muzej, Celje

JARO ŠAŠEL

Inštitut za arheologijo ZRC SAZU, Ljubljana

Rokopis, ki ga objavljava, je seznam rimskih spomenikov, napisov in reliefov, hranjenih v Celju leta 1812. Hrani ga Deželni arhiv v Gradcu pod oznako *G(öth'sche) T(opographie)* 28.10. Ob svojem študiju ga je opazil profesor Niko Kuret ter naju nanj takoj opozoril. Vzrok za sestavo rokopisa je naslednji:

Nadvojvoda Johann von Oesterreich (1792—1859) je začel pripravljati statistično-topografski opis vojvodine Štajerske. Gradivo je zbiral na osnovi vprašalnika, ki je bil razposlan 16. januarja 1811 pod naslovom *Fragentwurfe an sämmtliche steyermärkische Werbbezirke zum Behufe einer Physicalischen Statistik dieses Landes* (132 vprašanj). Nanj je Zupančič očitno takoj odgovoril. Akcija pa je ostala nedokončana. Šele Georg Göth (1803—1873), ki je bil med leti 1830 in ok. 1839 nadvojvodov tajnik, jo je leta 1830 obnovil. Historiat teh in podobnih akcij ter podrobnosti objavlja Kuret skupaj s kratkimi vsebinskimi oznakami v sestavku *Slovensko narodopisno gradivo v zamejskih zbirkah*, *Slovenski etnograf* 30 (1977) 37—55. Nadvojvodovo gradivo je bilo predano v *Landesarchiv für Steiermark* v Gradcu ter tam združeno z Göthovim gradivom in je hranjeno skupaj. Kuret prinaša izhodiščno literaturo kakor tudi življenjepisne obrise o glavnih osebah oziroma napotke za nadaljnje iskanje podatkov.

Sestavljalec seznama je šolnik in pisec, tudi arheologom poznani Johann Anton Suppantschitsch, ki je notiral prve spomenike z Ajdovskega Gradca pri Vranju.¹ Rojen je bil leta 1785 v urarski družini v Ljubljani. Težko je študiral — delno tudi na Dunaju —, si pomagal z domačim učiteljevanjem, z začasnimi učnimi namestitvami in s priložnostnimi opravili. Leta 1808 je dobil v Celju suplenturo, 1813. leta pa profesuro za poetiko in retoriko. Bil je kolega oziroma znanec Kopitarja, Vodnika, Erberga, Jakoba Zupana, Hormayerja. V Celju je učil Slomška in Vesela Koseskega. Zanimal se je za literaturo — tudi sam je želel pisateljevati in deloval je kulturno in patriotično. Leta 1819 je bil prestavljen v Maribor, kjer so bili njegovi učenci Muršec, Miklošič, Vraz in Davorin Trstenjak. Zaradi bohemstva in nerednosti je imel tam uradne težave, zato je leta 1831 mariborsko profesuro zamenjal za koprsko. V Kopru je 1833. leta umrl v deliriju *tremens*. Podrobnosti o pesniškem in literarnem delovanju navaja Anton Gspan v *SBL* III/11 (1971) 549—553, kjer so tudi vsi podatki o njegovem arheološko-topografskem delu, zgodovinopisju in domoznanstvu. Pripravljal je kroniko Celja, nabral za spodnjo Štajersko

¹ P. Petru, Th. Ulbert: *Vranje pri Sevnici*, Katalogi in monografije, 12, Ljubljana 1975, str. 133 ss.

ogromno gradiva, arheologom pa je poznan predvsem po knjigi Ausflug von Cilli nach Lichtenwald (1818), v kateri je objavil tudi nekaj epigrafskih podatkov.

Rokopis, ki ima poleg antikvarne tudi lokalno in topografsko vrednost in prinaša dvoje novosti,² objavlja dobesečno, z današnjo standardno identifikacijo spomenika pod črto. Zupančič je zanesljiv in vesten zapisovalec in opazovalec.

Zupančičev rokopis

Stran 1:

(risba).

Stran 2:

Verzeichniss der zu Cilli vorhandenen römischen Denksteine.

1 Am Platze im Schnepfleutnerischen Hause Nr 47: (risba).

2 Im Hause des Mahlers Debellak Nro 109 befindet sich ein Eckstein, dessen gegen den Platz gekehrte Seite einen Löwen vorstellt, auf der Seite gegen die Herrngasse zu befindet sich aber folgende Inschrift: (risba).

3 Am nemlichen Hause ein Stein, auf dessen oberer Hälfte 4 Brustbilder dargestellt sind. Die darunter stehende Inschrift ist folgende: (risba).

Stran 3:

4 Im Hause des Bürgers Georg Kranz Nro 136 unter 3 Brustbildern: (risba).

5 Im Bürgerspittale Nro 166 unter 2 Köpfen: (risba).

6 An der Pfarrkirche ist ein 2 Schuhe und 5 Zoll hoher Imperatorskopf angebracht, aber ziemlich beschädigt.

7 An dem Stadthurme nebst den Trümmern einiger Verzierungen auch Bruchstücke folgende Inschriften: (risba).

8 Ebendasselbst: (risba).

9 Ebendasselbst: (risba).

Številke pripomb pod črto se nanašajo na zaporedne številke gornjega seznama. Kjer je citirana številka napisa Korpusa inscriptionum Latinarum, daje Zupančič dokaj precizno risbo teksta.

Stran 1: CIL 3.5635.

1: CIL 3.5193.

2: Kamenit lev, vzdian na vogalu Tomšičevega trga in Zidanškove ulice (v hiši je trgovina Rimski dvor) se še vedno nahaja na istem mestu. Napis: CIL 3.5191.

3: CIL 3.5265.

4: CIL 3.5256.

5: CIL 3.5227.

6: Govori sicer o imperatorjevi glavi na farni cerkvi na Slomškovem trgu, po dimenzijah, ki jih navaja, pa gre za popsje ženske s keltskim pokivalom. Ob prenovi cerkve je bilo preneseno v prvi prostor muzejskega lapidarija (inv. 215, kjer je notirano kot 'Celeia sancta'). Za ta in naslednje spomenike glej predvsem pregled v delu Vere Kolšek *Celeia, kamniti spomeniki* (Kulturni in naravni spomeniki Slovenije, 7, 1970).

7: CIL 3.5238.

8: CIL 3.5276.

9: CIL 3.5214 del.

² Njegovega seznama številki 19 in 38, glej niže dodatek 1 in 2.

10 Ebendort: (*risba*).

11 Ebendasselbst befinden sich zwey Bruhstücke die nach genauer Untersuchung zusammengehören: (*risba*).

Stran 4:

12 Am nemlichen Thurme: (*risba*).

13 Ebendort: (*risba*).

14 An dem Garten des Handelsmannes Buenger aussen dem Grazer Tor: (*risba*).

15 Ebendort ein auf einen Stab gelehnter Mann, der jedoch kein Römer zu seyn scheint.

16 Ebendasselbst ein christliches Monument darstellend eine Person mit emporgehobenen Händen.

17 An der Andreas-Kirche: (*risba*).

18 Der Brunnen an dem Platze, wo der h. Maximilian soll enthauptet worden seyn, mit der gemahlten Aufschrift: *Fons decollationis S. Maximiliani*.

19 An der Maximilianskirche ein 2 Schuhe hohes und bey 4 Schuhe breites Basrelief, das in einem Gebüsche verschiedene Thiere als einen Eber, einen Haasen, einen Hirsch und dergleichen vorstellt.

20 Ebendasselbst: (*risba*).

Stran 5:

21 Ebendasselbst: (*risba*).

22 Ein Bruchstück an der Mauer des Gottesackers: (*risba*), unter der Inschrift ist ein Drache angebracht.

23 Nro 186 an dem Hause des Georg Kranz vulgo Sepenschegg ist ein Krieger 5 1/2 Schuh hoch, gut gearbeitet.

24 Im Minoritenkloster, an der alten Kirche, ein Basrelief darstellend zwey Römer, über ihnen die Aquila, gut gearbeitet, die Höhe dieses Monumentes beträgt 5 Schuhe.

25 Im Kloster selbst: (*risba*).

26 Im sogenannten Freyhause Nro 57, ein gut gearbeitetes Basrelief, das zwey Römer vorstellt.

10: CIL 3.5217.

11: CIL 3.5229.

12: CIL 3.5250.

13: CIL 3.5214.

14: CIL 3.5240.

15: Relief z upodobitvijo moža, naslonjenega na palico, ki pa naj ne bi predstavljal Rimljana. Avtor ga je videl na bivši mitnici ob graških vratih. Poslopje je stalo sredi Vodnikove ulice, na križišču s Stanetovo ulico. Po vsej priliki gre za Atisa, ki se nahaja v 5. prostoru celjskega lapidarija (inv. 94).

16: Spomenik je bil tudi vzidan v poslopje mitnice, je pa danes nepoznan, verjetno izgubljen.

17: CIL 3.5220.

19: Glej niže, dodatek 1.

20: CIL 3.5219.

21: CIL 3.5221.

22: CIL 3.5231.

23: ‚Noriški vojak‘, ki je stal v času Zupančičevega popisa ob stavbi Mariborska cesta št. 1, v katere bližini — v Voglajni pred regulacijo — je bil najden. Kip so 1843. leta prestavili k farni cerkvi, kjer je bil v drugi polovici 19. stoletja prvi celjski lapidarij. Leta 1883 ga je opat Anton Vrečko poklonil muzeju.

24: Relief dveh Rimljanov z orlom, hranjen v Minoritskem samostanu, je izgubljen. 25: CIL 3.5209.

26: Relief dveh Rimljanov je bil vzidan v Zidanškovi ulici v Vratih z antikami. Po bombardiranju 1945. leta je bil prenesen v muzej kjer je shranjen v 8. prostoru lapidarija pod št. 74 (inv. 180).

- 27 Ebendasselbst ein römischer Krieger, der auf dem Rücken einen Spiess und einen Bogen trägt, darunter die Inschrift: (*risba*) (*poslednja vrsta in dalje?*): ganz unleserlich.
- 28 Ebendasselbst, ein Amor und Psyche stark beschädigt.
- 29 Am Graf Grosschen Hause Nro 35 der Kopf Attilas.
- 30 Nro 32 im Hause des Zingießers Strot eine geballte Hand.
- 31 Nro 3 an dem Hause des Riemermeister Urschitsch, das Brustbild eines Römers.

Stran 6:

- 32 Nro 139 an dem Hause des Bürgers Flappi ein aus der Erde hervorragender Stein mit 2 Brustbildern, sehr beschädigt.
- 33 Ebendasselbst eine gleichfalls sehr beschädigte Abbildung einer knienden Person.
- 34 Nro 204 im Hause des Bürgers Steinmetz ein Kopf Attilas.
- 35 An der Kaserne, ein Eckstein: auf der einen Seite ist Sklave abgebildet, der eine Wasserkuffe trägt; die andere Seite stellt die über einem Bette liegende Venus vor. Ueber ihr schwebt ein Amor, zu ihren Füßen steht eine menschliche Figur.
- 36 Ebendasselbst, ein Kopf Attila's.
- 37 Ebendort auf einen andern Steine ein Opfergefäss.
- 38 Ebendasselbst folgende Inschrift: (*risba*).
- 39 Ebendasselbst: (*risba*).

Stran 7:

(*Stevilki 40 in 41 je pomotoma preskočil*)

- 42 Im Freyhause Nro 57 befindet sich auf einem viereckigen Steine auch noch folgende Inschrift: (*risba*).
- 43 Im Hause des Bürgermeisters Joseph Siebenbürger befindet sich der Sarkophag eines Kindes mit einer unbekleideten Figur.
- 44 Im Forsthof ist in der Basrelief angebracht, 3 Schuhe hoch und etwas über 2 Schuhe breit, darstellend zwey Römer. Die Figuren sind gut gearbeitet, vorzüglich schön ist die Faltenlegung der Toga, und der ganze Stein ist wohl erhalten.
- 45 Ebendasselbst ein Bruchstück eines sehr schön gearbeiteten Sarkophages.
- 46 Auf der Kroatischen Mühle: (*risba*).

- 27: Bil vzidan ravno tam, shranjen v 5. prostoru lapidarija pod št. 38 (inv. 171), CIL 3.5218.
- 28: Bil vzidan ravno tam, shranjen v 10. prostoru lapidarija pod št. 111 (inv. 181).
- 29: Bil vzidan ravno tam — Zupančič označuje relief za Atilo, gre pa za upodobitev božanstva Aheloos — shranjen v 9. prostoru lapidarija pod št. 91 (inv. 177).
- 30: Marmorna roka, ki jo je videl v (danes) Zidanškovi ulici, je v muzeju v stalni arheološki razstavi (inv. 163).
- 31: Poprsje Rimljana, danes izgubljeno, je bilo odkrito na mestu današnje sodne palače na Trgu V. kongresa.
- 32: Poprsji z vogala Ljubljanske in Gledališke ulice sta izgubljeni.
- 33: Klečeča postava, ravno tam, tudi izgubljena.
- 34: Izgubljen je tudi relief rogatega vodnega božanstva, po Zupančiču Atile, odkrit za poslopjem Mestne hranilnice proti pošti.
- 35: Gre za relief Endimiona, Lune in Amorja, ki je bil odkrit pri vojašnici na Trgu svobode in se nahaja v 2. prostoru lapidarija pod št. 5 (inv. 118).
- 36: Relief, ki predstavlja rogato vodno božanstvo (po Zupančiču Atilo), je bil odkrit na kompleksu vojašnice blizu Ljubljanskih vrat in je danes v 6. prostoru lapidarija pod št. 48 (inv. 121).
- 37: Spodnji del vrča, nahaja se v 10. prostoru lapidarija pod št. 120 (inv. 65).
- 38: Glej niže dodatek 2.
- 39: CIL 3.5228.
- 42: CIL 3.5230.
- 46: CIL 3.5207.

47 Ebendasselbst ein Basrelief. Ein Mann hält das eine Ende einer Blumenguirlande, auf der ein Adler sitzt, unter derselben aber ruht ein Löwe. Gut gearbeitet und wohl erhalten.

48 Ebendasselbst ein Sarkophag.

Cilli am 29ten May 1812

Johann Anton Suppantschitsch
Professor m. p.

Stran 8:

Unter den zu Cilli vorhandenen römischen Denksteinen sind die sehenswürdigsten: Nro 1, 2, 3, 6, 18, 19, 20, 23, 24, 26, 35, 41, 44, 47.

Cilli am 1ten Juni 1812

J. Anton Suppantschitsch
Professor m. p.

Dodatek 1: Celejanski relief št. 19

Precej reliefov z navedenega seznama se je izgubilo. Vendar obstaja upanje, da bodo ponovno odkriti, kajti v 19. stoletju so v Celju prenovili in zravnali prenekatero fasado. Pri ponovni obnovi bo morda kateri spet odkrit, kot se je zgodilo z reliefom št. 19, vzidanem na južni strani cerkve sv. Maksimilijana, kjer ga je zabeležil Zupančič. V letih 1832/34 so cerkev dvignili, prenovili okna in ji dali novo fasado, tako da je relief »izginil« in ostal pod ometom do aprila 1982, ko so zopet obnavljali fasado, odkrili prvotne gradbene elemente cerkve in tudi rimski relief.

Kakor je običajno za Celejo, je tudi ta spomenik iz belega pohorskega marmorja. Velikost: višina 66 cm, dolžina zgoraj 116 cm, spodaj 97 cm, širina okvira 8 cm.

Leva stran je polkrožno odbita, tako da ni v celoti ohranjena scena — borba živali. V preprostem, ravnem narezljanem okviru, nenavadnem za celejanske kamnoseške delavnice, je prostor napolnjen z eksotičnimi drevesi in živalmi, ki drvijó druga proti drugi. V ospredju sta dva psa z odprtima gobcema v nasetu proti dvema veproma (vidni le še glavi s čekani). Mimo psov proti desni drvi antilopa, medtem ko je pred veproma klonila preko stilizirane skale ovci podobna žival. Zajec v zgornjem desnem vogalu je usmerjen v desno; žival v desnem spodnjem vogalu, ki bi tudi utegnila biti zajec, pa je usmerjena v levo. Relief je razmeroma plitev, v sredini poškodovan in živali težje spoznavne. Noge antilope in sprednji taci desnega psa so komaj nakazane. Motiv z drevesi in borbenimi živalmi ima analogije na baldahinu Ennijeve grobnice v Šempetru.¹ Tudi tam podi pred drevesi lev konja in pes antilopo. Drevesa spominjajo na magnolije. Na skrotovičenih deblih in vejah so razcveteli cvetovi in popki med listjem.

47: Relief moža z girlando, ki je bil vzidan v Majdičevem mlinu na Spodnji Hudinji, je pogrešan.

48: Sarkofag, ravno tam, tudi pogrešan.

¹ J. Klemenc, V. Kolšek, P. Petru: *Antične grobnice v Šempetru*, Katalogi in monografije 9, Ljubljana 1972, str. 45, št. 265.

Motiv borbe živali je bil priljubljen na grobnicah, ker simbolizira boj med življenjem in smrtjo. V raznih oblikah ga poznamo na celjskem gradivu, iz Vojnika in predvsem iz Šempetra.

Preseneča mala edikula na skrajni desni strani, ki je klesana prek okvira in daje vtis, kot bi jo kamnosek vklesal naknadno. Stebra s korintskima kapi-teloma podpirata streho, na timpanonu pa je venec s tenijo. Kapela je stara, iz slemena je pognalo rastlinje. V notranjosti edikule sta dva znaka: \square in \cup , ki ju je težko interpretirati. Prvi je identičen z znakom na nagrobniku konsu-larnega beneficiarja iz Salone.²

Relief je bil po vsej verjetnosti odkrit na kraju samem ob zidavi cerkve. Predpostavljamo, da je cerkev na prostoru severne celejanske nekropole. Tudi vsi ostali antični kamni, ki so vzdani v njenih stenah, so nagrobniki. Relief je sestavni del grobnice z žganim pokopom podobno kot so šempetrski reliefi, zato bi ga težko datirali preko 2. stoletja, kljub temu, da daje na prvi pogled mlajši vtis. Pa tudi vsebinsko je, kot kažejo paralele, s to datacijo skladen.

Dodatek 2: celejanski napis št. 38

Medtem ko so vsi drugi celjski napisi, ki jih Zupančič navaja, znani, je napis št. 38 v času med Zupančičevim zapisom leta 1812 in letom 1857, ko je prišel Mommsen prvič v Celje in sistematično zbiral epigrafsko gradivo, izgubil. Tako sploh ni bil evidentiran in je vse doslej ostal neznan. Ker je Zupančič vestno delal, točno transkribiral, ker je npr. navedel celo reliefni spomenik (št. 19), ki je bil po letu 1812 zazidan in ponovno odkrit šele 1982, ni vzroka, da bi v obstoj napisa, ki ga tu obravnavamo, dvomili. Hkrati je besedilo, ki ga sam niti ni v celoti razumel, organsko in v sebi zaključeno in do detajlov prepričljivo. Tekst, ki morda ni bil na vseh mestih dobro ohranjen in ga je zato v nekaterih malenkostih prepisovalec zgrešil, je — korigirano in dopolnjeno podan — takle:

[T(ito)? V]ario T(iti) f(ilio) [Cla]udia Cel(eia)? | [Pr]isco proc[uratori] | [p]ro-
vinciarum [Raetiae?] † [Ma]uretaniae Tingitanae |⁵ [D]aciae Inferioris | [pra]-
ef(ecto) classis Britannicae | [pra]ef(ecto) al(ae) I Ulp(iae) Contarior(um) mil(ia-
riae) † [pra]ef(ecto) al(ae) I Taurianorum tor † quat(ae) victricis praef(ecto) al(ae)
|¹⁰ [Hispa]nor(um) Campagon(um) c(ivium) R(omanorum) trib(uno) leg(ionis)
| [...] praef(ecto) coh(ortis) I Lusitanor(um) equit(atae) | praesidi optimo |
[decu]riones alares cohortales | [ce]nturiones et officiales proveci |¹⁵ ab eo

Besedilo je oblikovano kot izraz hvaležnosti oficirjev in podoficirjev iz enot, stacioniranih v Mavretaniji Tingitani (današnji Maroko), poveljniku Varioju Prisku, da jim je povišal čin. Po analogijah, ki jih je v imperiju na pretek, je upravičena predpostavka, da je bil napis vklesan na prednjo stranico kvadra, na katerem je stal Priskov kip, postavljen nedvomno na celejanskem foru. Kot je bila v rimskem imperiju navada, so namreč različne skupnosti — redkeje posamezniki — postavile kip osebe, ki so ji hotele izkazati hvaležnost, na foru v njenem rojstnem mestu. Prisk je bil torej po rodu iz Celeje. Pripadal je

² V. Novak, *Latinska paleografija*, Beograd 1952, str. 44, sl. 4.

Sl. 1: Spomenik št. 19 na cerkvi sv. Maksimilijana v Celju (foto: Viktor Berk)
Abb. 1: Denkmal Nr. 19 auf der Kirche des Hl. Maximilian in Celje (Foto: Viktor Berk)

rodbini v Celeji večkrat spričanih Varijev, katerih najjimenitnejši predstavnik, Clemens, ki je živel nekako med 115 in 190 po Kr., je zaradi odličnih zaslug na upravnem in predvsem vojaškem področju dosegel napredovanje v senat, kjer je bil celo v vladnem svetu (*consilium principis*) na petem mestu. Kaže, da je bil Priscus njegov brat ali bratranec.

Kot plemiški sin, ki se je odločil za vojaško kariero, je po osnovnem šolanju, v katerem je imela glavno vlogo ‚predvojaška‘ vzgoja za plemiške otroke, kot dvajsetleten nastopil prvo predpisano poveljništvo. Iz napisa zvemo, da je — po vsej verjetnosti ok. leta 140 — postal kapitan (bi dejali danes) brigade pešakov z dodatnimi konjeniški desetinami (*cohors I Lusitanorum equitata*, ki je imela garnizijo nekje v Panoniji *Inferior*), po dveh letih je napredoval v legijskega tribuna (oznaka legije je poškodovana) ter nato v prefekta konjeniške enote 500 jezdecev (*ala Hispanorum Campagonum civium Romanorum* z garnizijo v Dakiji v kastelu Micia ob reki Mureš). S tem je absolviral prvo skupino predpisanih armadnih poveljništev, ki so jih skupno imenovali *tres militiae equestres*. Če bi bil neugodno ocenjen, bi bil na tem mestu eliminiran iz vojaške kariere, on pa je, kot nas dalje pouči napis, postal — in to je odlično napredovanje — ok. leta 146 višji kapetan izbrane in odlikovane enote (*ala I Taurianorum torquata victrix*), nato pa brigadni general (v enoti *ala I Ulpia Contariorum miliaria*, stacionirana morda v Mavretaniji Tingitani). Po tem je zapustil operativne armadne enote, postal ok. leta 150 admiral britanske vojne mornarice v Gesoriaku (danes Boulogne-sur-Mer; položaj je imel administrativni značaj). Nato je prestopil na civilni administrativni tir. Najprej je napredoval za prokuratorja — mi bi rekli finančno gospodarskega upravnika — v provinci *Dacia Inferior* (leta 152), nato je imel isto funkcijo v Mavretaniji Tingitani (leta 155) in končno v Retiji (napis je na tem mestu odlomljen, zato je provinca le po verjetnostnem sklepanju dopolnjena). V tem času, torej okoli leta 157, so njegovi podrejeni iz Tingitane postavili celejanski spomenik. Dokaj verjetno je, da Varius Priscus ni takoj preminil, vendar njegove nadaljnje življenjske poti ne poznamo, ker ni podatkov.

Čas, v katerem je živel in deloval, je bil pester in razgiban. Rojen je bil ob zaključku Trajanove vlade (98—117, Priskovo rojstvo računamo 117/120), doživel je vlado Hadrijana (117—138), Antonina Pija (138—161) in začetek vlade Marka Avrelija in Lucija Vera (161—180 oziroma 169), služboval malone po vsem imperiju, doživel (aktivno?) upor v Mavretaniji (sredi stoletja) in kot petdesetletnik prejkone tudi izbruh markomanskih vojn, v katerih je bil, če jih je doživel, nedvomno aktiviran kot ekspert ali na vojnem ali na civilno-pravnem področju.

HANDSCHRIFTLICHES VERZEICHNIS RÖMISCHER ANTIKEN AUS CELJE VOM 1812

Zusammenfassung

Der antiquarisch interessierte und verlässliche Vermittler archäologischer Notizen, Johann Anton Suppantšitsch (1775—1833, slowenisch: Zupančič), Schriftsteller und Professor der Poetik und Rhetorik an k. u. k. Gymnasium zu Celje (deutsch Cilli), ist dem im Jahre 1811 veröffentlichten Aufruf Erzherzogs Johann von Oesterreich (eine statistisch-topographische Uebersicht des Herzogtums Steiermark *viribus unitis*

vorzubereiten) nachgekommen und hat einen Katalog der Antiken aus *Celeia* an die Zentralredaktion zugesandt. Die angesammelten Materialien, die nie publiziert worden sind, endeten im Landesarchiv zu Graz, wo sie in den Faszikeln der sogenannten Göthschen Topographie aufbewahrt sind. Niko Kuret hat sie durchgesehen und darüber in der Zeitschrift *Slovenski etnograf* 30 (1977) 37—55 kurz berichtet. Zugleich machte er uns auf das Verzeichnis aufmerksam. Die Angaben von Suppantschitsch wurden nachgeprüft. Die meisten Antiken sind erhalten und im Museum aufbewahrt (Details sind aus dem slowenischen Text ersichtlich). Nur zwei bisher unbekannte Steine, eine Ehren-Inschrift für *Varius Priscus*, welche in der *ZPE* 52 (1983) 175—182 analysiert wurde, und ein interessanter Reliefstein, der unlängst ‚wieder‘ entdeckt wurde, sind im Annex kurz vorgestellt.